

Toekomstperspectief Vitaal Krimpenerwaard

**1. Vitale
inwoners en
gemeenschappen:
wonen en leven**
p. 4

**2. Vitale
inwoners en
gemeenschappen:
ondernemen en
leren**
p. 8

**3. Vitaal
buitengebied:
landbouw, natuur,
recreatie en water**
p. 12

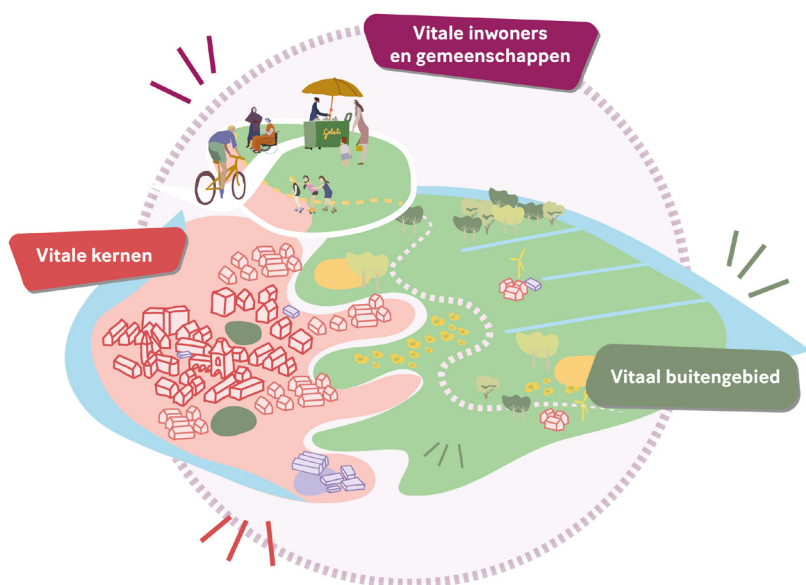
Inleiding

Toekomstperspectief voor vitaal Krimpenerwaard

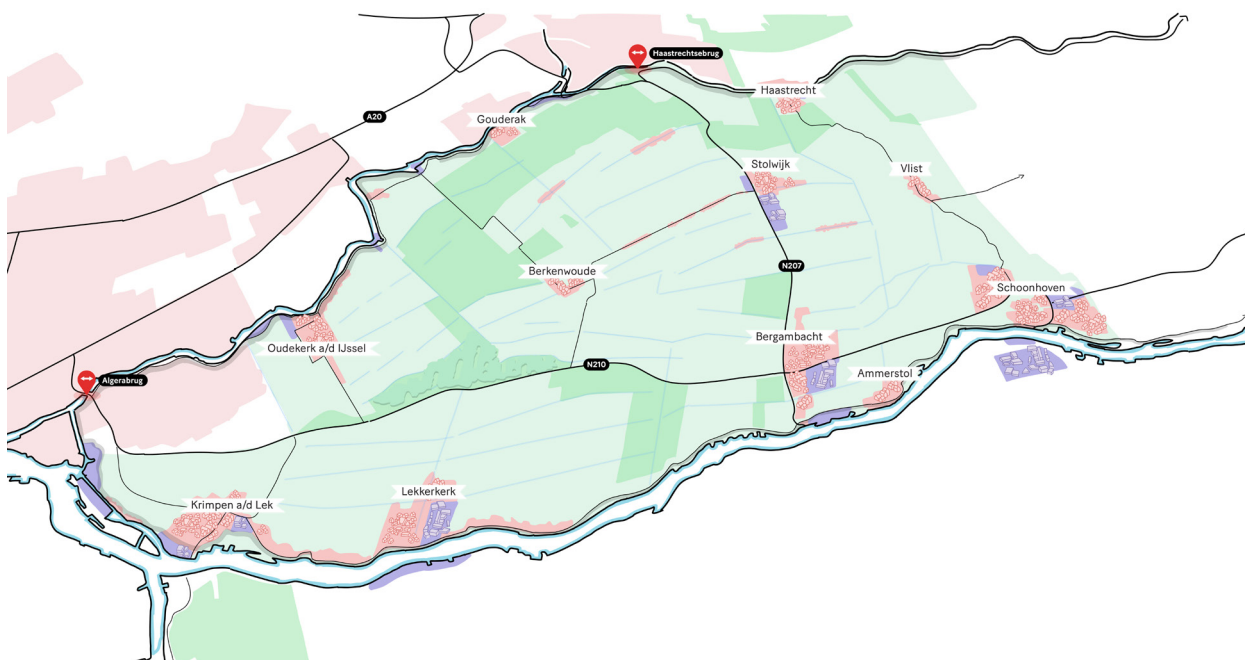
Krimpenerwaard staat, zoals veel steden en streken in Nederland, voor grote uitdagingen. De uitdagingen voor Krimpenerwaard zijn uniek, vanwege haar specifieke ligging en opbouw, haar ontstaansgeschiedenis en ontwikkeling, haar veilige samenleving met een groot verenigingsleven en cultuur. De afgelopen jaren heeft Krimpenerwaard veel aandacht besteed aan het schetsen van een duurzaam, integraal toekomstbeeld. Dit alles in het licht van aanhoudende maatschappelijke, sociale, economische, klimatologische en technologische veranderingen.

We stellen dit toekomstperspectief op om helder samen te vatten welke duurzame toekomst het huidige college en de raad voor ogen hebben en hoe die toekomst samenhangt met gemeentelijke, regionale, provinciale en nationale doelstellingen. Ook geven we aan welke handelingsruimte verlangd wordt om deze doelstellingen te kunnen behalen.

Onze samenleving is een rijk weefsel van sociale, economische en culturele initiatieven en relaties. Het omzien naar elkaar is van oudsher sterk aanwezig in Krimpenerwaard. Een vitale samenleving vereist een sterk fundament. In dit toekomstperspectief omschrijven we de voorgestelde koers voor drie grote opgaven in het kort: voor wonen, voor werken en voor het buitengebied. De koers voor deze opgaven is voorwaardelijk voor andere opgaven, zoals mobiliteit. De voorgestelde ontwikkelingen zijn een zaak van langere adem: ze komen niet tegelijkertijd en niet in één keer tot stand, eerder stap voor stap. Het toekomstperspectief vat samen waarom ontwikkeling nodig is en geeft de richting aan. Voor elke planuitwerking geldt dat waarden, zoals veiligheid, duurzaamheid en leefbaarheid, meegenomen moeten worden. Onze koers zal, door iedereen omarmd en met vaste hand uitgevoerd, het fundament voor Krimpenerwaard verstevigen en verduurzamen.

Een vitaal Krimpenerwaard betekent vitale inwoners en gemeenschappen, vitale kernen én een vitaal buitengebied.

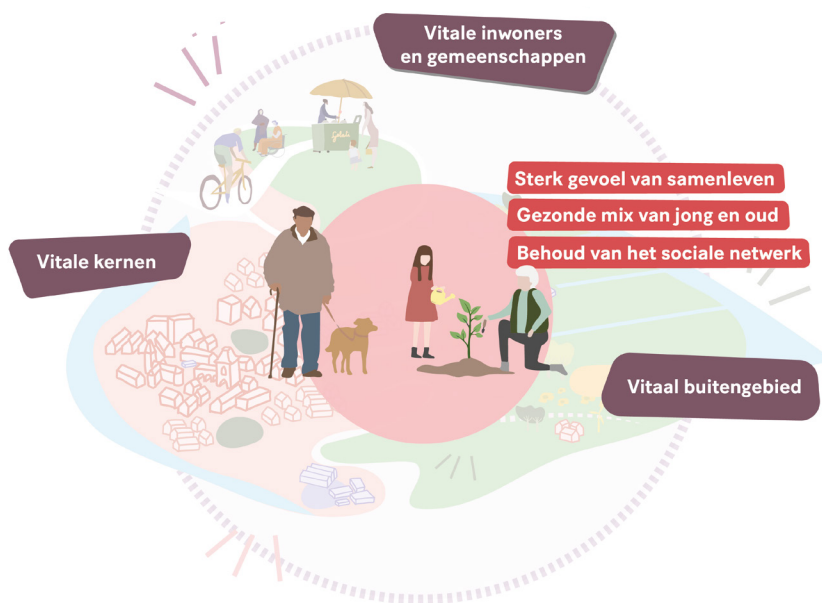
Krimpenerwaard: een bijzonder landschap waarin mensen al eeuwenlang wonen en werken.

Vitale inwoners en gemeenschappen: wonen en leven

De vitaliteit van Krimpenerwaard vraagt om aandacht voor het welzijn van haar inwoners. Een goede balans in de samenstelling van de bevolking is een belangrijke basis voor dat welzijn. Er moet ruimte zijn voor een woningaanbod dat starters en jonge gezinnen de gelegenheid biedt in Krimpenerwaard te blijven wonen én dat aansluit bij de bredere vraag uit de regio. De 'groene', jonge kant van de woningmarkt levert een belangrijke bijdrage aan het draagvlak voor tal van voorzieningen én helpt om het sociale weefsel op peil te houden dat steun geeft aan de 'grijze', oudere kant van de samenleving. Een zorgvuldig woningaanbod, niet alleen in aantal en prijs, maar ook in locatiekeuze en woontypes, is een onmisbaar 'instrument' om de samenleving vitaal te houden!

We willen een gemeente zijn waar het fijn opgroeien, leven, wonen en werken is, waar mensen naar elkaar omkijken en elkaar helpen / steunen en zich zo kunnen redden. Hiervoor is een sterke sociale basis van groot belang, waarin maatschappelijke voorzieningen een belangrijke rol vervullen, alsmede behoud/ondersteuning van vrijwilligers, mantelzorgers en verenigingsleven, en investeren in sociale netwerken, vroegsignalering en preventie. Werken aan bestaanszekerheid, bevorderen van kansengelijkheid, inspelen op gevolgen van vergrijzing en creëren van passende woonvormen voor verschillende (kwetsbare) doelgroepen. Dit draagt bij aan vitale inwoners en vitale gemeenschappen.

De tot 2040 voorspelde groei van het aantal huishoudens in de Regio en Krimpenerwaard vraagt om ruimte. Dit kan op gespannen voet staan met de wens om de Waard 'open en groen' te houden. Er is een overlap met tal van beleidsterreinen waaronder mobiliteit, energie, water en bodem. Dit brengt ons op het gebied van wonen en leven tot het volgende toekomstperspectief:

- Er wordt ruimte geboden aan de groei van het aantal huishoudens dat zich in de Waard wil vestigen.
- Er is daarbij extra aandacht voor de jonge kant van de markt en voor de meerwaarde van doorstroming en dus voor maatwerk afgestemd op huidige (oudere) bewoners.
- Er wordt zowel binnen als aan de bestaande kernen gebouwd. De capaciteit binnen de kernen is zeker niet toereikend voor de opgave - er is binnen de kernen immers ook ruimte nodig voor de verrijking van het openbaar gebied (denk aan: ruimte voor klimaatadaptatie, ontmoeten en biodiversiteit).
- De differentiatie van het aanbod sluit aan op vraag en beleid (huur/koop, prijscategorieën en percentage sociaal).
- Naast aandacht voor nieuwbouw zal intensief worden ingezet op verbetering en transformatie van de bestaande voorraad, leegstaand vastgoed en vrijkomende locaties.
- Er wordt rekening gehouden met provinciaal en nationaal beleid, zoals beschermingscategorieën, Water en Bodem Sturend, en de Ladder Duurzame Verstedelijking.

In aansluiting op de genoemde uitdagingen, het daarvoor opgestelde beleid en te verwachten ontwikkelingen (we kijken immers minstens twintig jaar vooruit) zal er bij het opstellen van een integraal ruimtelijk plan voor wonen veel aandacht gegeven worden aan de raakvlakken met parallel beleid. We noemen de belangrijkste.

- **De hoofddoelstelling, een vitaal Krimpenerwaard, vraagt nauwe afstemming met het sociaal domein. De beschikbaarheid en bereikbaarheid van (maatschappelijke) voorzieningen (o.a. scholen, opvang, zorg, recreatie) en het duurzaam ondersteunen van sociale netwerken (o.a. verenigingen, mantelzorg) vormen daarom belangrijke criteria voor locatiekeuze en bouwprogramma. We houden daarbij rekening met het karakter van de afzonderlijke kernen, het draagvlak dat vereist is voor vitaliteit/sociaal netwerk en het realisme van een bouwprogramma-per-kern.**
- **De aandacht die er gevraagd wordt voor het landschap vraagt om zorgvuldige keuze van locaties en woonprogramma's. Dit raakt discussies over bouwen binnen/aan de kernen; over identiteit van kernen en sociale samenhang; over de inrichting en dichtheid van nieuwe locaties; over natuurinclusief bouwen en klimaatadaptiviteit/ruimte voor water; over de ruimte voor nieuwe voorzieningen en recreatiemogelijkheden.**
- **De toename van het aantal woningen verloopt zeer geleidelijk, maar zal gaandeweg extra mobiliteit oproepen. Dit is onlosmakelijk verbonden aan de keuze van woningtypes en aantallen per locatie. Dit vraagt om blijvende aandacht voor de bereikbaarheid van het gebied door in te zetten op uitvoering van het 10-puntenplan voor een bereikbare Krimpenerwaard (onder meer bevordering van thuiswerken, gebruik van veerverbindingen en versterking fiets-OV-verbindingen).**

De uitwerking van de woningbouwopgave is urgent en het is belangrijk dat de koers goed begrepen en breed gedragen wordt. Er moet op korte termijn een helder en gedeeld beeld ontstaan over de wijze van samenwerken met regio, provincie en hoogheemraadschap en de vereiste handelingsruimte. Krimpenerwaard neemt hierin een proactieve houding aan en voedt discussie en samenwerking met relevante studies en plannen.

Vitale inwoners en gemeenschappen: ondernemen en leren

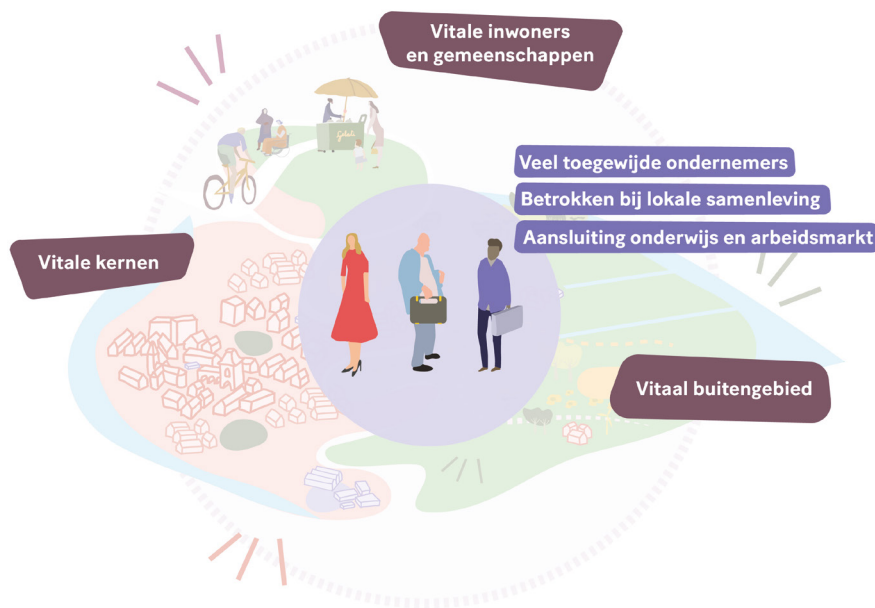
Krimpenerwaard is gezegend met een bijzonder economisch profiel met grote toekomstwaarde: in werkgelegenheid gemeten zijn industrie, bouw en logistiek samen goed voor bijna 85% van de banen op bedrijventerreinen. Het zijn sectoren waar we op korte én langere termijn veel waarde aan toekennen: denk aan de grote opgaven in de (woning)bouw en het belang van maakindustrie in een toenemend circulaire economie.

Op dit moment is er een tekort aan ontwikkelruimte. Alle kavels op bedrijventerreinen zijn verkocht, de leegstand is bijzonder laag en er zijn nog geen nieuwe locaties in ontwikkeling. Uit de behoefteraming die door de provincie is opgesteld blijkt dat er - ook op langere termijn - een aanzienlijke vraag naar ruimte voor bedrijven te verwachten is.

De beschikbaarheid van ruimte voor nieuwe vestigingen en het uitbreiden of vernieuwen van bestaande bedrijven heeft ook sociaal-maatschappelijke waarde. De aanwezigheid van passende werkgelegenheid is een belangrijke voorwaarde voor het behoud van een vitale samenleving.

Het toekomstperspectief voor bedrijfseconomische ontwikkeling van Krimpenerwaard omvat daarom het volgende:

- **We doen een verkenning naar locaties voor het uitbreiden van bestaande en het aanleggen van nieuwe bedrijventerreinen. Het optimaal benutten van bedrijventerreinen, de goede bereikbaarheid ervan en de relatie met het water- en bodemsysteem en het landschap zijn hierbij belangrijk.**

- De verkenning mondt uit in een integraal plan voor de ontwikkeling van nieuwe én de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen. Het plan biedt ruimte passend bij de lokale en regionale bedrijfsruimtemarkt.
- De aanleg van een nieuw bedrijventerrein biedt schuifruimte, die benut moet worden om verouderde bedrijventerreinen te verbeteren en klaar te maken voor de toekomst.
- We besteden veel aandacht aan de duurzaamheid van de nieuwe bedrijfslocaties, op het gebied van ruimtegebruik, energievraag- en aanbod en klimaatadaptatie.
- Nieuwe bedrijventerreinen worden intensiever bebouwd dan de bestaande. Dit komt de compactheid van de terreinen ten goede. Ook bij herstructurering is intensivering een sturend motief.

- **We zetten bij de aanleg van nieuwe - én de herontwikkeling van bestaande - terreinen in op het aanleggen van een goede groenstructuur. Dit draagt bij aan de landschappelijke inpassing van locaties, levert een prettigere, gezondere werkomgeving op én komt de biodiversiteit en klimaatadaptiviteit van de terreinen ten goede.**
- **We investeren in samenwerking om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren. Dat doen we onder andere via het Leerwerkbedrijf Krimpenerwaard. Het samenwerkingsverband spant zich in om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren én de zichtbaarheid en attractiviteit van (het werken bij) de lokale bedrijven te vergroten.**

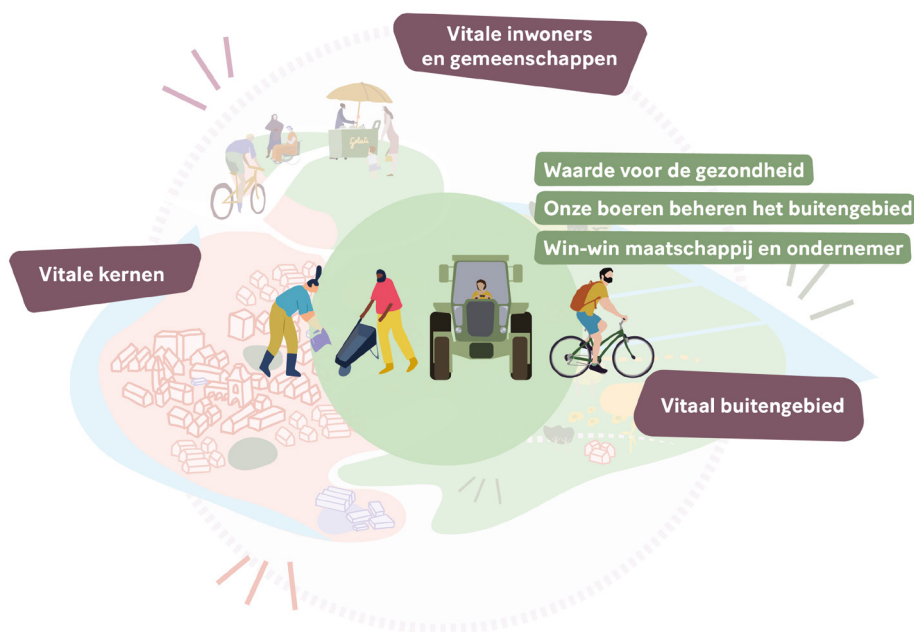
Vitaal buitengebied: landbouw, natuur, recreatie en water

Krimpenerwaard heeft een uniek en cultuurhistorisch waardevol, aantrekkelijk agrarisch cultuurlandschap. Een groen, open landschap met bloemrijke slootkanten waar boerenlandvogels zich thuis voelen. Dit landschap wordt benut en beheerd door onze boeren en bezocht door onze inwoners en door bezoekers uit omliggende steden en streken. Het is een veenweidegebied met hoge natuur- en landschapswaarden dat, door haar recreatieve kwaliteiten, bijdraagt aan het levensplezier en de gezondheid van inwoners en bezoekers. Het buitengebied is deels beschermd als cultuurhistorisch kroonjuweel, stiltegebied, weidevogelgebied, natuurgebied en grondwaterbeschermingsgebied. Door de verandering van het klimaat en de grote waarde die we hechten aan de natuur is er blijvend aandacht nodig voor het gebruik en het beheer van het veenweidelandschap.

De **Veenweideaanpak**, die door gemeente en partners is opgesteld, maakt onverkort deel uit van dit toekomstperspectief. De Aanpak stelt dat Krimpenerwaard inzet op de ontwikkeling naar een volhoudbare landbouw met hogere biodiversiteit en waterkwaliteit en minder uitstoot van broeikasgassen en stikstof. Het gaat hierbij om toekomstgerichte landbouw met een realistisch verdienmodel en ruimte om in te spelen op veranderingen; landbouw met een basis voor bedrijfsopvolging, zonder per se vast te houden aan de huidige bedrijfsopzet en werkwijze.

Tegen deze achtergrond schetsen we op het gebied van landbouw, natuur, water en recreatie het volgende toekomstperspectief:

- **Krimpenerwaard is en blijft een mooi agrarisch landschap, met een groot areaal aan rijke, waterafhankelijke natuur.**

- Boeren zijn (mede) beheerders van dit landschap: ze leveren als een onderdeel van hun bedrijfsvoering diensten voor bodem, groen, water en energieopwekking. Dit draagt sterk bij aan behoud, ontwikkeling en stabiel beheer van het landschap.
- De natuur is deels 'puur natuur', deels toegankelijk voor recreatief gebruik. Dit recreatief gebruik, ook door bezoekers van buiten Krimpenerwaard wordt sterk gestimuleerd: het draagt bij aan een gezonde levensstijl én aan alternatieve verdienmodellen voor het landschap, onder andere op het gebied van recreatie, energie en zorg.

Om dit toekomstperspectief te kunnen waarmaken vragen de volgende onderwerpen onze bijzondere aandacht.

- We blijven eendrachtig op zoek naar ontwikkelkansen en ontwikkelruimte voor agrarische bedrijven. Als voortzetting van het project Proeftuin Krimpenerwaard zetten we in op technieken en sociaaleconomische begeleiding (à la Mijn Koers) om tot adaptieve landbouw te komen.
- Krimpenerwaard heeft inmiddels een forse bijdrage aan de nieuwe natuur geleverd door 2.250 ha landbouwgrond

in te leveren. Een deel van de boeren zal om die reden stapsgewijs de overgang maken naar extensieve, meer natuurinclusieve landbouw. Een ander deel van de boeren zal, samen met overheden, de ontwikkelruimte vooral zoeken in een combinatie van veeteelt met technieken als onderwaterdrainage, slootkantbeheer en weidevogelbeheer. Zeker daar waar de bodemdaling beperkt is, lijkt dit een realistisch scenario. Door op deze wijze te gaan voor perspectief voor zowel agrarische als natuurbelangen, kunnen die elkaar ook op de lange termijn versterken.

- Krimpenerwaard blijft samen met beide groepen ondernemers actief op zoek naar ontwikkelkansen en -ruimte. In gebieden waar reeds nieuwe natuur wordt gerealiseerd, is het waterpeil al fors verhoogd en het landgebruik al ingrijpend aangepast. In andere gebieden waar nog volhoudbare, reguliere landbouw uitgevoerd kan worden zonder drastische aanpassingen, willen wij samen met andere overheden hiertoe vooral innovaties als waterinfiltratiesystemen (WIS) en toepassing van klei-in-veen faciliteren. Verhoging van het grondwaterpeil is dus geen doel op zich, zeker waar bewezen andere methodes de uitstoot verminderen. Peilopzet kan dan zoveel mogelijk beperkt worden om boeren, ook in de toekomst, een werkbare situatie te blijven geven.
- We bieden ruimte voor uitbreiding van nevenactiviteiten van landbouwbedrijven als bron voor extra inkomsten. Het landschap van Krimpenerwaard wordt omringd door stedelijke gebieden. Voor veel mensen biedt dat kansen om te ontspannen in het buitengebied van Krimpenerwaard. Een breed recreatief aanbod kan inwoners, kernen en het buitengebied sterker met elkaar verbinden en inwoners van Krimpenerwaard en daarbuiten kunnen genieten van de maatschappelijke waarde van het buitengebied. Zorgvoorzieningen kunnen de gezondheid ondersteunen.
- Bekijk het buitengebied en de kernen in samenhang bij het uitbouwen van de recreatieve structuur. Het gaat bijvoorbeeld om (fiets)verbindingen tussen kernen en met omliggende steden en het versterken van het aanbod aan horeca. De inzet is het stimuleren van vormen van recreatie die passen bij de ruimte en rust in Krimpenerwaard.

